

RIIGIKANTSELEI

Lipu kasutamine laevadel

Eesti lipp merelaevadel

Laevas on lipul täita tähtis roll. Kohtudes meredel teiste riikide alustega ja külastades erinevate maade sadamaid, annab lipp teada laeva päritolu. Merel eristatakse laeva vööri, masti, taglasele ja ahtrisse heisatud lippe. Vana meretava järgi on laeval kõige auväärsem koht ning võimu sümbol laeva ahter. Seetõttu heisatakse laeva riiklikku kuuluvust näitav lipp (riigilipp) ahtrisse ja seda nimetatakse ahtrilipuks. Laeva vöörilipp ehk güüs, mis tänapäeval on peamiselt sõjalaevastiku lipp, heisatakse laeva vööri sõjalaeva sadamas või ankrus seistes. Laeva masti heisatakse ametiisikute ja organisatsioonide lipud (plagud), vimplid ning signaalvimplid.

Vastavalt laeva lipuõiguse ja laevaregistrite seadusele kannab Eesti lippu laev, mille omanik on Eesti Vabariik, kohalik omavalitsus või muu avalik-õiguslik juriidiline isik. Eesti lippu kannab ka merelaev, mille omanik on Eesti kodanik elukohaga Eestis, täis- ja usaldusühing, mis asub Eestis ja kus Eesti osanikel on hälteenamus. Samuti kannab Eesti lippu merelaev, mille omanik on muu eraõiguslik juriidiline isik, mis asub Eestis ja mille juhatuses või sellega võrdsustatud organis on enamuses Eesti kodanikud.

Laevale väljastatud lipudokument tõendab, et laeval on lubatud kanda Eesti lippu. Lipudokumendid on merelaevatunnistus, liputunnistus, siseveelaevatunnistus, väikelaevatunnistus, laevapilet ja ajutine liputunnistus.

Enne lipudokumendi väljastamist ei ole lubatud laeval Eesti lippu heisata.

Eesti lipp sisevee- ja väikelaevadel

Lisaks merelaevadele on olemas siseveelaevad, mis on mõeldud sõiduks sisevetel ning väikelaevad. Väikelaevad on seaduse kohaselt alla 12-meetrise üldpikkusega laevad. Purjejahtlaev või kaater loetakse väikelaevaks, kui tema üldpikkus on alla 24 meetri ja ta ei ole kantud laevaregistrisse, vaid väikelaevaregistrisse.

Väikelaeval on õigus kanda Eesti lippu siis, kui ta on kantud väikelaevaregistrisse. Sportlaevad võivad kanda kohalikus sõidus ahtrilipuna oma jahtklubi lippu või Eesti Jahtklubide Liidu lippu vastavalt kehtivatele eeskirjadele.

Eesti lipu kasutamine laevadel

Lippudega seonduva kombestiku ja nende kasutamise merel võiks jagada kahte suurde rühma:

Esiteks on ahtrilipuks oleva Eesti lipuga seotud tegevused, mis on suures osas täpselt reguleeritud õigusaktidega. Lisaks sellele tuleb arvestada ka rahvusvahelise mereõiguse lepingute ja konventsioonidega kehtestatud vastavaid sätteid. Nii heisatakse ja langetatakse laeval Eesti lipp (ahtrilipp) üldjuhul Eesti lipu seaduses ettenähtud aegadel.

Teiseks põhineb suur osa lipukombestikust aastasadade jooksul kujunenud rahvusvahelistel meretavadel, mis ei ole küll rangelt kohustuslikud, kuid mille järgimine või mittejärgimine näitab, kuidas keegi järgib meremeeste häid käitumistraditsioone.

Välisriigi sadamas peab laev kandma oma riigi lippu, mida tuleb pimedal ajal valgustada. Välissadamates tuleb lipukandmisel juhinduda sealsetest eeskirjadest.

Ahtrilipp peab olema suurem muudest laeval olevatest lippudest ja vimplitest. Lipu suurus, samuti lipuvarda pikkus sõltub aluse pikkusest. Lipp peab olema terve ja puhas ning ta kinnitatakse ca 10-15 kraadi tahapoole kaldu olevasse lipuvardasse. Lipp peab olema paigutatud selliselt, et ta ei ulatuks vette ega tekile ja ei varjaks laeva ahtrituld. Arvestada tuleb ka seda, et lippu ei tahmaks laeva mootorist väljuvad heitgaasid.

Kui laeva ehituslikest erisustest sõltuvalt ahtrilippu ahtris kanda ei saa, siis võib lipu heisata aluse ahtripoolse masti (besaanmasti) topivardasse, jahi ahterstaagile, mootorpaatidel aga signaalmasti kahvlisse, kuid vähemalt 1,5 m kõrgusele aluse tekist.

Kodusadamas, kui meeskonnaliikmed alusel ei viibi, alus lippe ei kanna. Väikesed alused nagu näiteks sõudepaadid, svertpaadid, väikesed mootorpaadid jms tavaliselt ahtrilippu ei kanna.

Lipuga tervitamine

Vana rahvusvahelise tava kohaselt tervitavad tsiviillaevad lipuga mööduvat sõjalaeva esimesena, millele viimane vastab. Ka vastutulevaid või mööduvaid tsiviillaevu võib lipuga tervitada. Kaubalaevad tervitavad esimesena reisilaevu. Seejuures on tervitamine vabatahtlik, kuid tervitusele vastamist peetakse kohustuslikuks. Tervitatakse samuti läheduses olevaid jahte ja mootorpaate, millistel on heisatud lipp.

Liputervituseks tõstetakse ahtrilipp koos vardaga horisontaalselt öla kõrgusele ahtri (laeva kiiluvee) suunas. Besaanmastis või statsionaarses lipumastis olev lipp langetatakse tervituseks 1/3 lipumasti kõrguse võrra. Vastutervituse saamisel või ka mittesaamisel paigutatakse lipp endisesse asendisse.

Vimplitega ei tervitata.

Austuslipu kasutamine

Teise riigi territoriaalvetes sõitmise ajaks heisatakse austusavaldusena selle riigi vastu tema väike riigilipp (austuslipp ehk viisakuslipp). Austuslipp heisatakse rahvusvaheliste tavade kohaselt laeva masti parempoolse saalingu alla või mootorpaatidel signaalmastist paremale. Austuslipp tõstetakse hommikul ahtrilipu heiskamise järel ja lastakse alla õhtul enne ahtrilipu langetamist. Austuslipu alla ei paigutata teisi lippe või vimplid. Avamerel austuslippu ei kasutata.

Kui jahil või mootorpaadis viibib aukülalisena välisriigi kodanik, siis võib temale osutada austust sellega, et vasaku saalingu alla heisatakse tema koduriigi väikelipp.

Leinalipu heiskamine laevadel

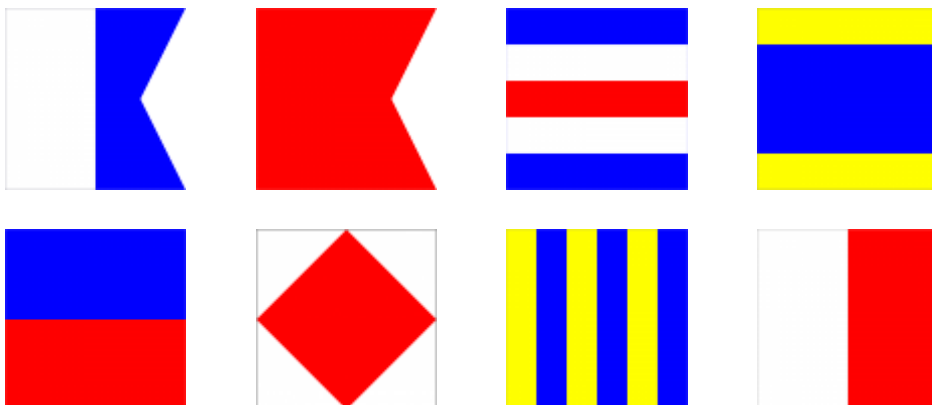
Leinalippu kannab sadamas olev alus riikliku leina, laeva omaniku jm isiku surma ja matuse puhul, samuti siis, kui laeval on surnu (või urn surnu põrmuga). Sel juhtumil kannab laev leinalippu ka sõidu ajal. Leina märgiks tõstetakse lipp algul masti tippu ning seejärel langetatakse 1/3 lipumasti kõrguse võrra. Leina lõpetamisel tõstetakse lipp jällegi algul masti tippu ja seejärel lastakse alla.

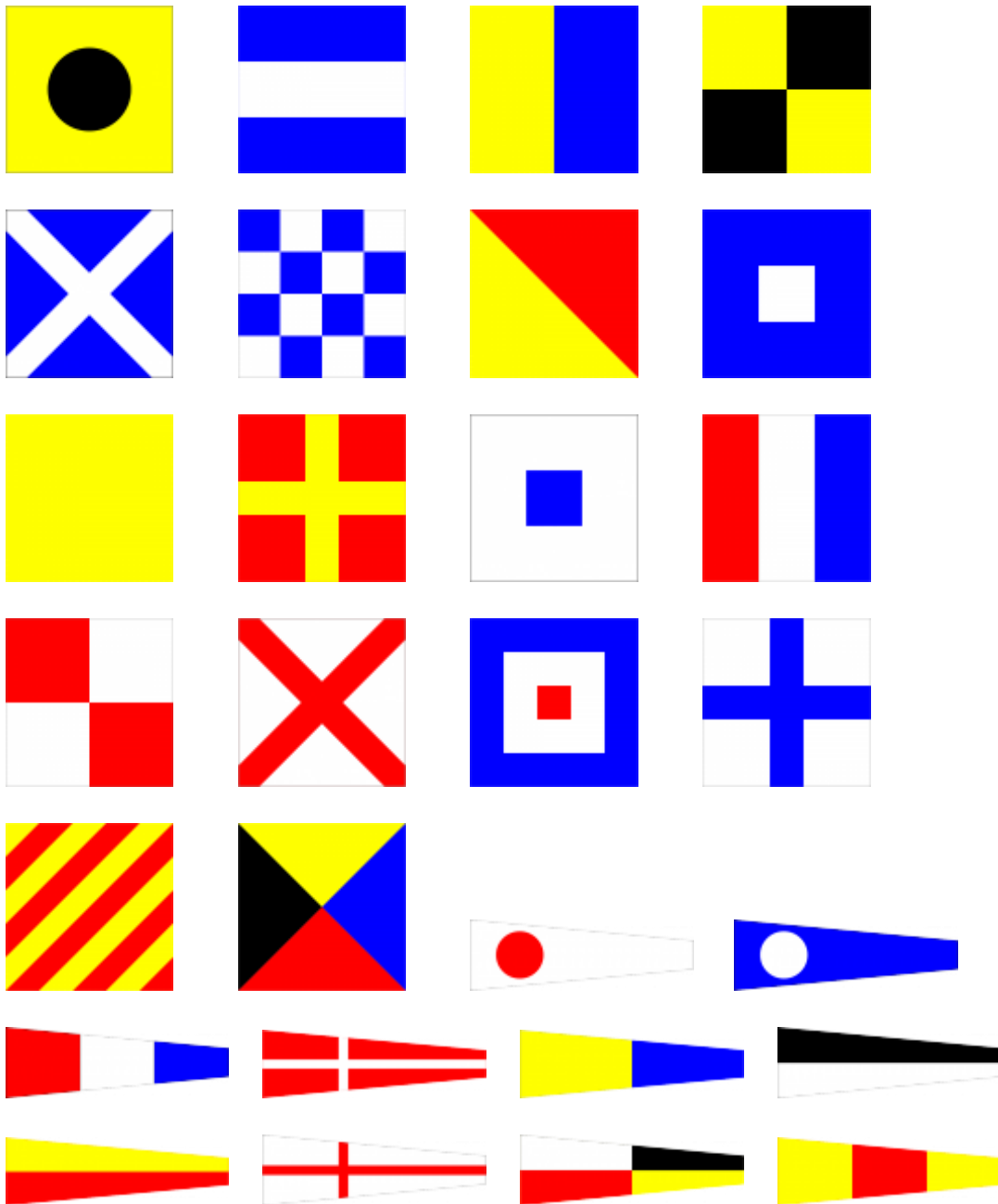
Leinalippu kandvat alust kohates võidakse tähelepanu-avaldusena lasta oma alusel lipp leinaasendisse möödumise ajaks.

Vimplid ja lipustused

Alusel võib kasutada mitmesuguseid vimplid, mis näitavad aluse kuulumist mingisse klubisse või ühingusse. Samuti võib alusel kasutada kippari, aluse omaniku või auhinna vimplit vastavalt konkreetse vimpli statuudile.

Riiklikel pühadel ja muudel tähtpäevadel võidakse korraldada pidulik lippude heiskamine (lipustus). Pidulikuks lipustuseks heisatakse rahvusvahelise signalisatsioonikoodi tähestikulipud ja numbrivimplid võõrist üle mastitopi ahtrisse. Lippude ja vimplite järjestus võõrist alates on järgmine: A, B, C, 1, D, E, F, 2, G, H, I, 3, J, K, L, 4, M, N, O, 5, P, Q, R, 6, S, U, V, 7, W, Y, Z, 8, esimene asendusvimpel, teine asendusvimpel ja kolmas asendusvimpel. Tähti X ja T tähistavaid lippe ei kasutata, kuna need sarnanevad Soome ja Prantsuse riigilippudega.

Viimati uuendatud: 20. veebruar 2015